

Film a NAT Természetismeret részterületéről

A helyi tantervek kialakítását meg kell, hogy előzzék azok a szakmai beszélgetések, tapasztalatszerések, az együttgondolkodást célzó munkaközösségi értekezletek, ankétok, melyek során az iskolák fejlesztési törekvéseik között kijelölhetik a környezeti nevelés, a természetismeret tanításának helyét, színtereit, módszereit, stratégiáját.

Ezekhez az alkotó megbeszélésekhez kínál gondolatokat, szolgál vitaindítót az Országos Közoktatási Intézet megrendelésére nemrégiben elkészült film. Az alig több, mint félórás kazettát az alkotók ajánlják minden iskolának, ahol a természetismeret jövőbeni, helyi sajátosságokra épülő tanításának megfogalmazásához segítséget nyújthat már működő és jól bevált módszerek bemutatása. A filmben közoktatási szakértők értelmezik az alaptanterv szikár szövegét. A megvalósult, helyi sajátosságokra épített tantervi programjuk bemutatásával intézményvezetők nyújtanak példát. Tanítók, tanárok, környezeti nevelők osztják meg tapasztalataikat, véleményüket a természetismeret hatékony tanításáról, a környezeti nevelésről. Kis és nagydiákok mondják el, hogyan szeretnének tanulni, kapcsolatot találni eleven és létesített környezetükkel, településeinkkel, tájainkkal, éljenek akár a főváros lakótelepén, kertvárosi környezetben vagy hegyvidéki falucskában. A riportalányok személyes véleményüket mondják el, saját több éves tapasztalataikat osztják meg a nézőkkel. Ezek – akár egybecsengenek a nézeteikkel, akár nem – alkalmasak arra, hogy összevetve velük saját törekvéseiket, segítsenek megtalálni iskolájuk önálló arculatát, helyi jellegét, elkészíteni eredményes és megvalósítható helyi tantervüket.

A film megrendelhető a Colo-pajzs Videósok Egyesületénél (3525 Miskolc, Széchenyi u. 35., tel: 06-46-354-811; Garamszegi Gábor elnök).

Kritika és koncepció

Míg az oktatáspolitikai színterein heves vita indult a pedagógus-továbbképzésről, miközben a költségvetés korábban sosem volt összegeket ruházott be a pedagógus-továbbképzésbe, a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Intézetében átfogó koncepció készült el, mely hosszú távon kínál megoldást a pedagóguspályára készülő és a pályán a megújulás kihívásaival küzdő pedagógusok számára. Ezt a koncepciót foglalja össze a fenti című kötet, melynek kiadója a PSZM Programiroda.

Kitüntetések

A gyermekekért folytatott alkotótevékenységnek máig legmagasabb elismerése a Gyermekekért-díj, melyet az Úttörőszövetség alapított évekkel ezelőtt, s ma is adományoz minden év gyermeknapján. Az 1997. évi díjazottak közt szerepel nyugdíjas pedagógus, *Tóth László* a mátraverebélyi hátrányos helyzetű gyerekek érdekében kifejtett munkásságáért, nyugdíjas mérnök; *Okolicsányi László*, a dédéstapolcsányi gyerekközösség pártfogásáért, sport-diplomata; *Schmitt Pál*, az olimpiai eszmét a gyerekvilág számára közvetítő tevékenységéért, politikus; *Baja Ferenc* a környezeti nevelés előmozdításáért; polgármester; *Csabai Judit*, Nyíregyháza polgármestere, a gyerekek javát szolgáló várospolitikáért. Végül Gyermekekért-díjat kapott a TV Kölyökidő című műsora értékközpontú és népszerű sorozatáért. A sors tragikus ironiája, hogy a kitüntetés hetében vette le műsoráról a TV vezetése a szóban forgó műsort – anyagi nehézségekre hivatkozva.

Szentlőrinc értékei

A pécsi egyetemen egy nagyszabású többévtizedes pedagógiai kísérlet értéke-

lésére kerül sor. Köztudott, hogy fenn tartója, a szentlőrinci városi önkormányzat nem kívánja tovább kísérleti intézményként fenntartani a magyarországi alternatív pedagógiák egykori úttörőjét, a szentlőrinci I. sz. Általános Iskolát. A döntést szakmai körökben úgy értékelték, mint a kísérlet, az innováció szellemének helyi befagyaszthatását, mások az idők változását érzették a helyzetben: egy liberális közoktatási szabályozás nem igényli az „engedélyezett kivétel”-típusú műhelymunkát. A tény tény: Szentlőrincen – Szentlőrincsel – lezárul egy korszak. Ennek mérlegét vonták meg Pécsre szűles érdeklődés mellett, az alapítók és az iskola mai munkatársainak részvételével.

Iskolakultúra a Bárcziban

Az Iskolakultúra és az Új Katedra volt a szervezője annak az oktatáspolitikai akciónak, melyet eseményné avatott az érdeklődők nagy száma, s a pulpituson szót kért személyiségek szakmai, politikai súlya. A Bárczi Géza Általános Iskola (közösségi iskola) – mely egyúttal a Független Pedagógus Fórumnak is fontos bázisa – adott arra, hogy konstruktív szakmai dialógust generáljon kormányparti és ellenzéki oktatáspolitikusok között, a szakmai színvonalat és szakmai hitelességet tekintve alapvető normául. Ez az igénye az Élet és Irodalomban megindított NAT-vitának is, melyet *Kronstein Gábor* újságíró indított el.

Környezetvédelem és közoktatási szakértelem

A Környezetvédelmi Minisztérium képzést kínál azoknak a közoktatási szakértőknek, akik az iskolai pedagógiai programok értékelése, elemzése során a

környezeti nevelés szempontjait kívánják érvényesíteni, hiszen a NAT egyik közös követelménye éppen ennek a szempontnak ad prioritást.

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság háztájáról

A legutóbbi tisztújító közgyűlésen elfogadott alapszabály-módosítás változást hozott a Kiss Áron Magyar Játék Társaság életében, vezetési struktúrájában. Eddig Szentiványi Tibor a Társaság alapító-elnöke vezette szakértelemmel a Társaság ügyeit. Az alapszabály-módosítás értelmében jelenleg héttagú elnökség irányítja a Társaság munkáját, soros társelnöki megosztással (*F. Tóth Mária, Tatrai Zsuzsanna, Kovács Emese, Janek Éva, Haider Edit, Györgyi Erzsébet, Páli Judit*).

A Társaság eddigi megbecsült titkára, *Kriston Vizi József*, a kecskeméti Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely vezetője a választás után nem vállalta a titkári teendőket. Ezek a feladatok az új titkár megválasztásáig az elnökségre hárulnak. A vezetőséghez tartozik a háromtagú Ellenőrző Bizottság (*Váradai István* elnök, *W. Mikó Magdolna, Térszabó Julianna*).

Szándékukban áll Budapesten kialakítani a Játék Társaság központját, az Óbudai Múzeumban (1033 Budapest, Fő tér 1.). Az együttműködést indokolja és igényli az Óbudai Játékmúzeum és Játzóház tervezett létrehozása is.

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság 1997-ben ünnepli fennállásának 10. évfordulóját.

Tervei: tábori együttműködés az Erdészeti Lapok szerkesztőségével, Kiss Áron emléktáblájának megkoszorúzása, Jubileumi Játzónap Óbudán, ünnepi közgyűlés, a Kiss Áron-díjak átadása, valamint anket Játék és múzeum címmel.

Ifjúsági regény Budapestről

Szerzője, Mirjam Akavija titokzatos mosollyal nyújtotta át könyvét Jeruzsálemi találkozásunk idején (Janusz Korczak emlékének szentelt konferenciának voltunk résztvevői, a régen – tán sosem – volt népes magyar delegációnak örült ő is a házigazdákkal és a nemzetközi Korczak-mozgalomnak a világ minden tájáról érkezett aktivistáival együtt). Tört magyarsággal még néhány szót is fűzött az ajándékhoz.

Kötelességem hírt adni a műről. Nem egyszerűen azért, mert a szerző – mint a könyvbe foglalt életrajzból megtudjuk – Krakkóból menekült Izraelbe, s kelet-európaiként teli aggodalommal, szorongással, de küldetésstudattal vállalta az ötvenes évek végén a budapesti szolgálatot diplomata férje oldalán, hanem azért mert a szóbanforgó ifjúsági regény színhelye: Budapest. A történések ideje: a hatvanas évek, az 1967-es „hatnapos” háború napjaiban záródik. (A regénynek egyébként én a kilencvenes évek elején Jeruzsálemben kiadott orosz nyelvű kiadását olvashattam.)

Galija és Miklós: a megszakadt kapcsolat – így a mű címe. Egy kamaszlány és egy kamaszfiú. Két világ. Ezúttal különösen az. Galija a fiatal nemzedék sudár tagja, az öntudatos izraeli (aki diplomata szüleivel és hűgával érkezett a titokzatos városba). Miklós egy budapesti internátus szomorú, nagy terheket cipelő lakója. Különösen drámai sors áll mögötte: a kelet-európai zsidó sors újabb megpróbáltatásai: apját már a kommunista rendszerben üldözik – szerelmi dráma áll az üldözés hátterében –, a fiú anyja a férje meghurcolásá-

ba örül bele. A cselekmény középpontjában az a felnőtté formáló kalandos utazás áll, mikoris az egymásra talált fiatalok egymást bátorítva keresik fel a Balaton-felvidéken épült szanatóriumban a korábban sose látott, megtévelyodott anyát. (Itt egyébként érdekes alakra lelnek: a sztoikus Kellermann doktorra, aki elmagyarázza nekik: zsidó létére, megannyi, egymásba kapcsolódó szenvedés dacára miért is marad szülőföldjén.)

Izrael a fény, a boldogság, a hősiesség (a háború tragikus napjaiban is a dicsőség) országa Galija – és az írónő – szemében. A hatvanas évek Budapestje szürke és nyirkos, spionok követik a regényhősöket. A nyomasztó miliő megteremtésében az író még arra a tódításra is vállalkozik, hogy a főváros műemlékeivel ismerkedő leánynak úgy mutatja be a Hősök terének oszlopcsarnokát, hogy a „hősök sorában a középső, a legmagasabb oszlopon álló személy – maga Lenin.”

Kár ezekért az írói tódításokért. Az alapprobléma, a két világ ütköztetése ezek nélkül is érdekes, s az ábrázolás is több ponton izgalmas lélektanilag is.

Galiját gyengéd érzelmek fűzik Miklós-hoz, a kapcsolatban – érthetően – ő az aktív. Ám a háború híre (a magyar-izraeli diplomáciai kapcsolatok megszakadása), a hazaköltözés izgalma visszafordítja érdeklődését a forró Izrael földjén, hazája földjén teremtett kapcsolatok iránt.

Mirjam Akavija: Galija i Miklos: razriv odnosenij.
Izdatelstvo „Biblioteka-Alija” Molodeznaja szerija 1991.